

Гайдук Б.І.
аспірант кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

СУТІСНИЙ ЗМІСТ ТА ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

В умовах нестабільності та воєнного стану забезпечення медичним обладнанням закладів охорони здоров'я є стратегічно важливим завданням, яке вимагає особливої уваги як з боку практикуючих фахівців, так і науковців. Раціональному використанню наявного обладнання, а також діяльності з його оновлення, активно сприяє система обліку й звітності. Завдяки їм досягається не лише належне збереження, а й ефективне використання цього важливого ресурсу. Окрім виконання контрольної функції, облік та його дані є важливою інформаційною складовою проведення аналізу та обчислень його показників.

Потреба обчислення останніх посилюється також сучасними ризиками й викликами, які, безумовно, мають вплив на медичну галузь загалом. Окрім цього важливо враховувати розвиток сучасних технічних досягнень і потребу в оновленні медичного обладнання, що також потребує відповідних облікових і аналітичних операцій для вибору найбільш вигідного й оптимального варіанту поставок.

Вагомість таких обчислень (операцій) підкреслюється значними сумами видатків на медичне обладнання та його часткою в складі ресурсів закладів охорони здоров'я. Додатковим аргументом цього твердження є також дані Міністерства охорони здоров'я щодо результатів його діяльності із забезпечення сучасним медичним обладнанням суб'єктів цієї сфери.

Наприклад, згідно оприлюднених даних «за 2022-2023 роки у рамках спільних зі Світовим банком, Глобальним фондом проєктів МОЗ, центральних закупівель ДП «МЗУ», ЦГЗ, коштом фонду UNITED 24 та у рамках гуманітарної допомоги до медзакладів Київщини було передано близько тисячі одиниць обладнання та транспорту. Загалом на медичне обладнання було спрямовано 1,5 млрд. грн.» [2; 6] (рис. 1).

При цьому слід зауважити, в чинному законодавстві поняття «медичне обладнання» окремо не ідентифіковане. В Наказі МОЗ №229 від 26.09.2000 р. [5], який на даний момент вже не чинний воно (вірніше лише слово «обладнання») вживається у визначенні поняття «вироби медичного призначення» (Розділ 1., п.1.3.1), як одна з їх складових.

З поданого у названому документі визначення можемо констатувати, що основними характеристиками обладнання (як і інших елементів, зокрема виробів медичної техніки, медичних виробів тощо) є їх використання в медичній практиці для відповідних різних цілей: попередження та діагностики захворювань, контролю за станом організму, лікування, зміни анатомічного стану чи функцій людського організму.

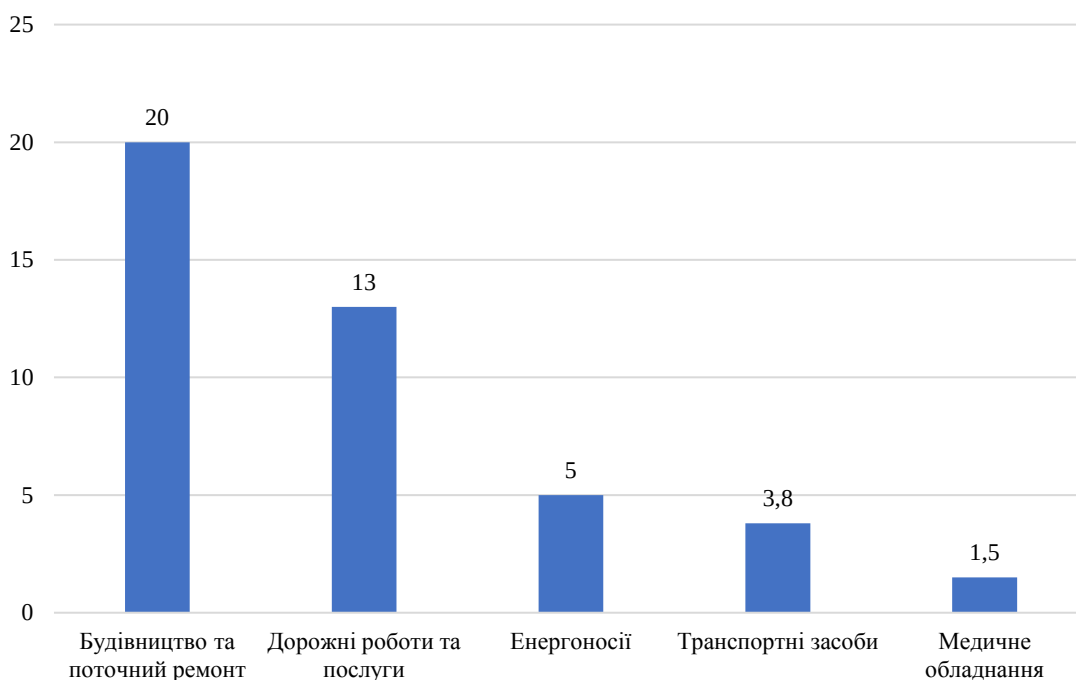

Рис. 1. Напрями використання коштів за 2022-2023 роки, млрд. грн.
Примітка: сформовано на основі [2; 6]

Дослідження доступних літературних джерел свідчить, що питання ідентифікації поняття «медичне обладнання» не врегульоване чітко. Але натомість його досить широко використовують на практиці особливо в медичних закладах і фірмах, які займаються постачанням. Зокрема, на офіційному сайті журналу «Жіноче здоров'я», подається таке формулювання: «Медичне обладнання – це будь-які інструменти, апарати, системи та інші технічні пристрої, що використовуються у медицині для діагностики, лікування, моніторингу стану здоров'я людини» [3;7].

Таке означення подано в рамках реклами діяльності компанії «Медігран» [7]. На офіційному сайті цієї компанії розміщено детальну інформацію про різні види медичного обладнання та зроблено відповідні короткі його описи щодо призначення, специфіки вибору та цілей використання.

Натомість на сайті іншої подібної компанії – НЕАСО Україна, зазначено, що : «Медичне обладнання – це специфічна техніка, призначена для створення ефективних умов для пацієнтів та медперсоналу при проведенні діагностики, лікувальних та реабілітаційних процедур» [1].

Попри те, що офіційного окремого визначення досліджуваного поняття наразі немає, Наказом №761 (у редакції від 06.02.22 р. №2203) МОЗ України, що має назву «Перелік медичного обладнання для забезпечення потреб сфери охорони здоров'я в умовах воєнного стану» [4] подається перелік такого обладнання з відповідними кодами національного класифікатора.

Зважаючи на значення медичного обладнання не тільки в галузі охорони здоров'я, а й з урахуванням його ваги для національної економіки загалом (як фактора забезпечення здоров'я громадян країни), доцільно чітко ідентифікувати

його означення в чинному законодавстві. Найбільш прийнятним було б подання означення в законодавстві з бухгалтерського обліку, оскільки для практики документального відображення чіткість окреслення активу та його вартісне вираження має виняткове значення.

В цьому випадку пропонуємо подати таке означення у відповідних облікових стандартах, а саме ПСБО 7 та НП(С)БО 121, оскільки медичні заклади функціонують в державній, комунальній і приватній формі власності, і ці суб'єкти використовують як різні Плани рахунків, так і різні методичні рекомендації. Натомість означення і вартісна межа, на наш погляд, повинна бути ідентичною і забезпечувати можливість як статистичної, так і іншого роду порівняльності. Прийнятним може бути таке означення: «медичне обладнання – специфічні технічні об'єкти, призначені для діагностики, лікування, моніторингу стану здоров'я людини».

Погоджуючись з можливою дискусійністю запропонованого означення, вважаємо за доцільне організацію відповідних досліджень та обговорень з практикуючими фахівцями для вибору найбільш правильного й обґрунтованого формулювання змісту ідентифікаційного атрибуту такого важливого активу. В подальших дослідженнях слід також вирішити не тільки цю проблему, а й звернути увагу на класифікації, оцінці та інших важливих питаннях обліку й контролю за медичним обладнанням.

Література

1. Авторизований дилер медичного обладнання HEACO (Великобританія) на території України. *Офіційний сайт*. URL: <http://heaco.kiev.ua/vse-ob-medyczinskom-oborudovanii-uk>
2. Ляшко В. Держава виділила 850 млн. грн. на 9 проєктів відновлення медзакладів Київщини. *Офіційний сайт МОЗ України*. URL: <https://edz.expertus.com.ua/rssnews>.
3. Медичне обладнання: види та особливості застосування. *Жіноче здоров'я*. 2023 (10.05). URL: <https://womanchoice.net/medichne-obladnannya-vidi-ta-osoblivosti-zastosuvannya.html/>
4. Перелік медичного обладнання для забезпечення потреб сфери охорони здоров'я в умовах воєнного стану: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.05.2022 р. №761 (в редакції від 06.02.22 р. №22.03).
5. Про порядок державної реєстрації виробів медичного призначення в Україні: Наказ міністерства охорони здоров'я від 26.09.2000 р. №229.
6. Через Prozorro у вересні замовники організували тендерів на \$59 мільярдів. *УкрІнформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3774196>. Про порядок державної реєстрації виробів медичного призначення в Україні: Наказ міністерства охорони здоров'я від 26.09.2000 р. №229.
7. Якісне медичне обладнання в Україні: нові можливості від компанії «Медігран». Офіційний сайт компанії «Медігран». URL: <https://medigran.com/catalog/mediczina>